ომის გენდერული აღქმა სვეტლანა ალექსიევიჩის რომანებში „ომს არ აქვს ქალის სახე“ და „ცინკის ბიჭები“

სოფიკო ხოხობაშვილი

სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის მეცნიერებისა და ხელოვნების ფაკულტეტზე შედარებითი ლიტერატურათმცოდნეობის მაგისტრის აკადემიური ხარისხის მინიჭების მოთხოვნების შესაბამისად

პროგრამა: უცხო ენათა ფილოლოგია და შედარებითი ლიტერატურათმცოდნეობა
(შედარებითი ლიტერატურათმცოდნეობა)

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: სალომე პატარიძე
ასისტენტ-პროფესორი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2022

განაცხადი

როგორც წარდგენილი სამაგისტრო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

სოფიკო ხოხობაშვილი

28.06.2022

მადლობა

მადლობას ვუხდი ჩემს სამეცნიერო ხელმძღვანელს სალომე პატარიძეს, ვისი შთაგონებითაც ავირჩიე ჩემი სამაგისტრო ნაშრომის თემა. მის მიერ კვლევის პროცესში გაწეული დახმარება და მხარდაჭერა შეუფასებელია.

მადლობას ვუხდი დედას, ქალური ძლიერების სიმბოლოს, მუდმივი ნდობისა და ჩემში საკუთარი თავის რწმენის ჩანერგვისათვის.

ნაშრომი ეძღვნება მეორე მსოფლიო ომის საშინაო და საბრძოლო ფრონტზე მეომარ ყველა ქალს.

აბსტრაქტი

წინამდებარე კვლევის მიზანია, ქალური კულტურის (ელეინ შოუვოლთერი) გამოხატვის თავისებურების დადგენა, მეხსიერების ფენომენზე დაყრდნობით ომის კულტურული მოვლენის ფარგლებში. საკვლევ მხატვრულ ლიტერატურად შეირჩა სვეტლანა ალექსიევიჩის რომანი „ომს არ აქვს ქალის სახე“ და „ცინკის ბიჭები“. ნაშრომის მიზანი, დასახელებულ მხატვრულ ნაწარმოებათა კონტრასტული შედარების საფუძველზე იმ განსხვავებების გამოვლენა იყო, რაც ერთი საჯარო მოვლენის - ომის, ფარგლებში სხვადასხვა გენდერის მეხსიერებაში თავისებურად რეპრეზენტირდა. გენდერის რაგვარობის კვლევა ომის ტექსტებში დაეყრდნო მორის ჰალბვაქსის მეხსიერების კვლევებს ფემინური და მასკულინური სოციო-კულტურული მახასიათებლების გათვალისწინებით. ელეინ შოუვოლთერის “ორხმიანი დისკურსმა“ საშუალება მოგვცა მეხსიერება ფემინურ ჭრილში ქალური კულტურის მახასიათებლებზე დაყრდნობით გამოგვეკვლია. მხატვრული ტექსტების ისტორიული კონტექსტის უგულებელყოფის შესაძლებლობის არარსებობის გამო ნაშრომში გათვალისწინებულია საბჭოთა კავშირის სოციალური ისტორიის ქალებთან დამოკიდებულების დოკუმენტური დეტალებიც.

სვეტლანა ალექსიევიჩის დოკუმენტური რომანების კვლევისას გამოვლინდა, რომ განსხვავებულ გენდერთან მეხსიერების სხვადასხვა კატეგორიები ვლინდება. ტექსტების ანალიზისას გაირკვა, რომ გენდერი მისთვის დამახასიათებელ კონკრეტულ სოციო-კულტურულ მახასიათებლებს საჯარო მოვლენების აღქმის პროცესში სუბიექტურად წარმოაჩენს.

საკვანძო სიტყვები: ომი, მეხსიერება, ქალური კულტურა, საბჭოთა კავშირი.

Abstract

The purpose of the paper is to designate expressing distinctness of Women's Culture (by Elain Showalter) based on remembrance phenomena during cultural event like a war. *Unwomanly Face of War* and *Zink Boys* by Svetlana Alexievich were chosen as an exploratory belles-letters. The paper evince differences, during one public event – war, between named writings based on contrast comparison method which is expressed individually in different genders. The research of gender semblance in war texts reclines on Maurice Halbwachs's remembrance studies considered feminine and masculine socio-cultural signs. *Double-voiced discourse* by Elaine Showalter helped us to research remembrance through the feminine frames based on the Women's Cultural signs. With no ability of ignorance the historical background of belles-letters the paper includes documentary details of Soviet Union's social attitude with its women. During the process of research the documentary writings by Svetlana Alexievich showed up that there are different remembrance categories linked with both of the gender. In analyzing process of the texts gender subjectively expressed its own specific socio-cultural signs for perceiving the public events.

Key Words: war, remembrance, Women's Culture, Soviet Union